

DOI: <https://doi.org/10.32782/city-development.2026.2-3>

УДК 330.3:352(477)

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ

Діденко Олег Григорович

кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-8622-4938>

Анотація. У статті визначено теоретико-методичні засади оцінювання рівня сталого розвитку територіальних громад в Україні та обґрунтовано необхідність формування комплексної системи індикаторів у контексті децентралізації та євроінтеграційних процесів. Доведено, що відсутність уніфікованого інструментарію ускладнює стратегічне управління на місцевому рівні та знижує ефективність прийняття управлінських рішень. Підкреслено значення локалізації цілей сталого розвитку та адаптації міжнародних підходів до національних умов. Обґрунтовано структуру системи оцінювання, що включає економічну, соціальну, екологічну та інституційну складові, а також визначено принципи її формування. Запропоновано підхід до побудови індикаторів, який забезпечує поєднання порівнюваності та гнучкості оцінювання сталого розвитку територіальних громад.

Ключові слова: сталий розвиток, територіальна громада, індикатори, цілі сталого розвитку, оцінювання, стратегічне управління.

Актуальність проблеми. Побудова ефективної системи стратегічного управління сталим розвитком територіальних громад в Україні передбачає формування науково обґрунтованих підходів до оцінювання результативності управлінських рішень у цій сфері. Необхідність розробки відповідної системи оцінки обумовлена наявністю критичного розриву між сформованими теоретичними засадами концепції сталого розвитку та практичним інструментарієм її реалізації на рівні місцевого самоврядування. Внаслідок децентралізації, яка передала значний обсяг повноважень та ресурсів на локальний рівень, територіальна громада виступає як первинний суб'єкт формування сталого і стійкого механізму суспільного розвитку. Втім, відсутність науково обґрунтованого та практично придатного інструментарію вимірювання прогресу громади у сфері сталого розвитку заважає здійсненню якісного стратегічного планування.

Актуальність розробки методичного забезпечення оцінювання рівня сталого розвитку територіальних громад обумовлюється також європейською інтеграцією України, що передбачає пристосування вітчизняних статистичних та управлінських показників до вимог Європейського Союзу. Така система оцінки має стати не лише інструментом контролю, а й засобом забез-

печення підзвітності й прозорості органів місцевого самоврядування перед громадою, що є основою впровадження інклюзивного управління. Крім того, без чітких і зрозумілих метрик неможливо забезпечити ефективне залучення іноземних інвестицій та міжнародної допомоги, оскільки інвестори і донори вимагають достовірних даних щодо спроможності громади та динаміки її розвитку. Відповідно, оцінювання має стати невід'ємною складовою стратегічного циклу, забезпечуючи зворотний зв'язок між етапом реалізації стратегії та її подальшим коригуванням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика оцінювання сталого розвитку на різних територіальних та економічних рівнях широко обговорюється науковцями. Дослідженню еволюції та аналізу міжнародних систем оцінки присвячено ряд робіт вітчизняних учених, серед яких варто зазначити Варламову М. Л. й Іщук Ю. А. [1], Зайцеву Л. О. [2], Хаустову В. Є. й Омарова Ш. А. [3] та інших. Найбільшу увагу як вітчизняних [4; 5], так й іноземних [6; 7; 8] науковців привертає регіональний рівень оцінювання сталого розвитку, оскільки саме регіони традиційно виступають основною сферою формування та реалізації державної політики територіального розвитку.

© Діденко О. Г., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Останнім часом у закордонній літературі [9; 10; 11] активізувалися і розробки систем оцінювання сталого розвитку територіальних громад. Водночас, вітчизняні наукові розвідки у цій сфері, представлені працями таких авторів, як Горбата Л. П. [12; 13], Ковалівська С. В. [14], Патики Н. І. й Булавка О. Г. [15] мають поки що характер постановки проблем, що обумовлює необхідність поглиблення цього напрямку досліджень.

Мета статті полягає у формуванні науково-методичних підходів до створення системи оцінювання рівня сталого розвитку територіальних громад в Україні.

Результати дослідження. Сталий розвиток – це гармонійний та збалансований розвиток, процес економічних та соціальних змін, за якого природні ресурси, спрямування інвестицій, орієнтація науково-технічного прогресу, розвиток особистості та інституційні зміни узгоджуються між собою та зміцнюють нинішній та майбутній потенціал для задоволення потреб людей та їхнього саморозвитку. Отже, його показники, за визначенням, є різноманітними, різноплановими, різнорозмірними, що суттєво ускладнює їх систематизацію та узагальнення.

Необхідність розробки індикаторів сталого розвитку та їхнього систематичного моніторингу зазначалася ще в одному з перших міжнародних програмних документів у цій сфері – «Порядку денному на XXI століття» (Agenda 21), що був прийнятий у 1992 році на Міжнародній конференції ООН з довкілля і розвитку у Ріо-де-Жанейро. Зокрема, у главі 40 цього документу «Інформація для прийняття рішень» відмічалось, що необхідно розробити показники сталого розвитку, щоб забезпечити надійне підґрунтя для прийняття рішень на всіх рівнях та сприяти саморегульованій сталості інтегрованих систем довкілля та розвитку. При цьому, окрема увага приділялася місцевому рівню

управління, оскільки саме органи місцевого самоврядування, за твердженням Порядку, створюють, експлуатують і підтримують економічну, соціальну та екологічну інфраструктуру, контролюють процеси планування, впроваджують місцеву екологічну політику та правила, а також сприяють реалізації національної та регіональної екологічних стратегій [16]. Таким чином, територіальні громади повинні мати відповідну їхньому статусу систему оцінювання сталого розвитку, логічно пов'язану як з національними, так і з регіональними системами показників (рис. 1).

Логічно передбачити, що така система має бути спрямована на виявлення й мобілізацію внутрішніх резервів громади, мінімізацію ризиків у її функціонуванні та максимізацію ефектів від використання місцевого потенціалу. Її варто розглядати як основу для розробки сценаріїв майбутнього розвитку й обґрунтування вибору найбільш оптимальних альтернатив. Формування такої системи оцінки сприятиме зміцненню інституційної стійкості місцевого самоврядування на рівні громад та забезпеченню гідних умов життя для всіх їхніх мешканців. Наше розуміння етапів здійснення оцінювання рівня сталого розвитку територіальних громад в Україні відображено на рис. 2.

Під індикаторами сталого розвитку слід розуміти певні показники та критерії, що задіяні в управлінні цим процесом, а також за допомогою яких здійснюється оцінка ефективності використовуваних засобів та рівня досягнення поставлених стратегічних цілей. Більш розгорнуті критерії для відбору таких індикаторів було визначено групою експертів ООН ще у 2015 році [17]:

1. Релевантність, що включає пов'язаність з ЦСР і відображення прогресу в їх досягненні; відповідність політиці й достатність для її розробки; застосовність на певному рівні управління.

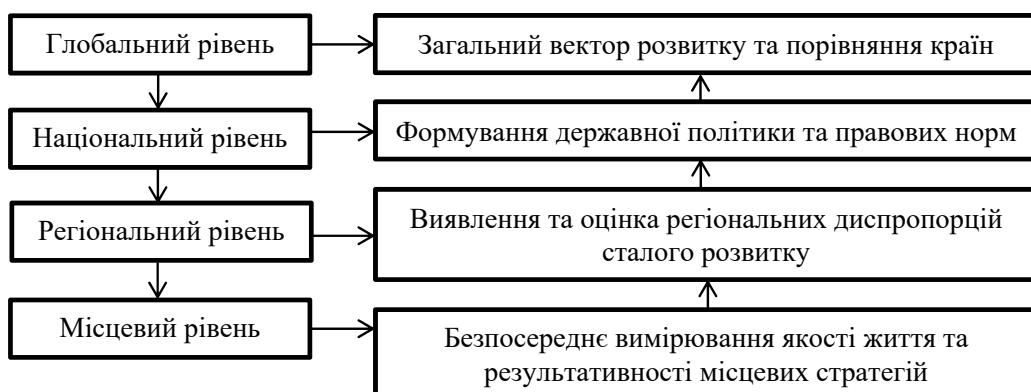

Рисунок 1 – Ієрархія призначення індикаторів сталого розвитку на різних рівнях оцінювання

Джерело: сформовано автором

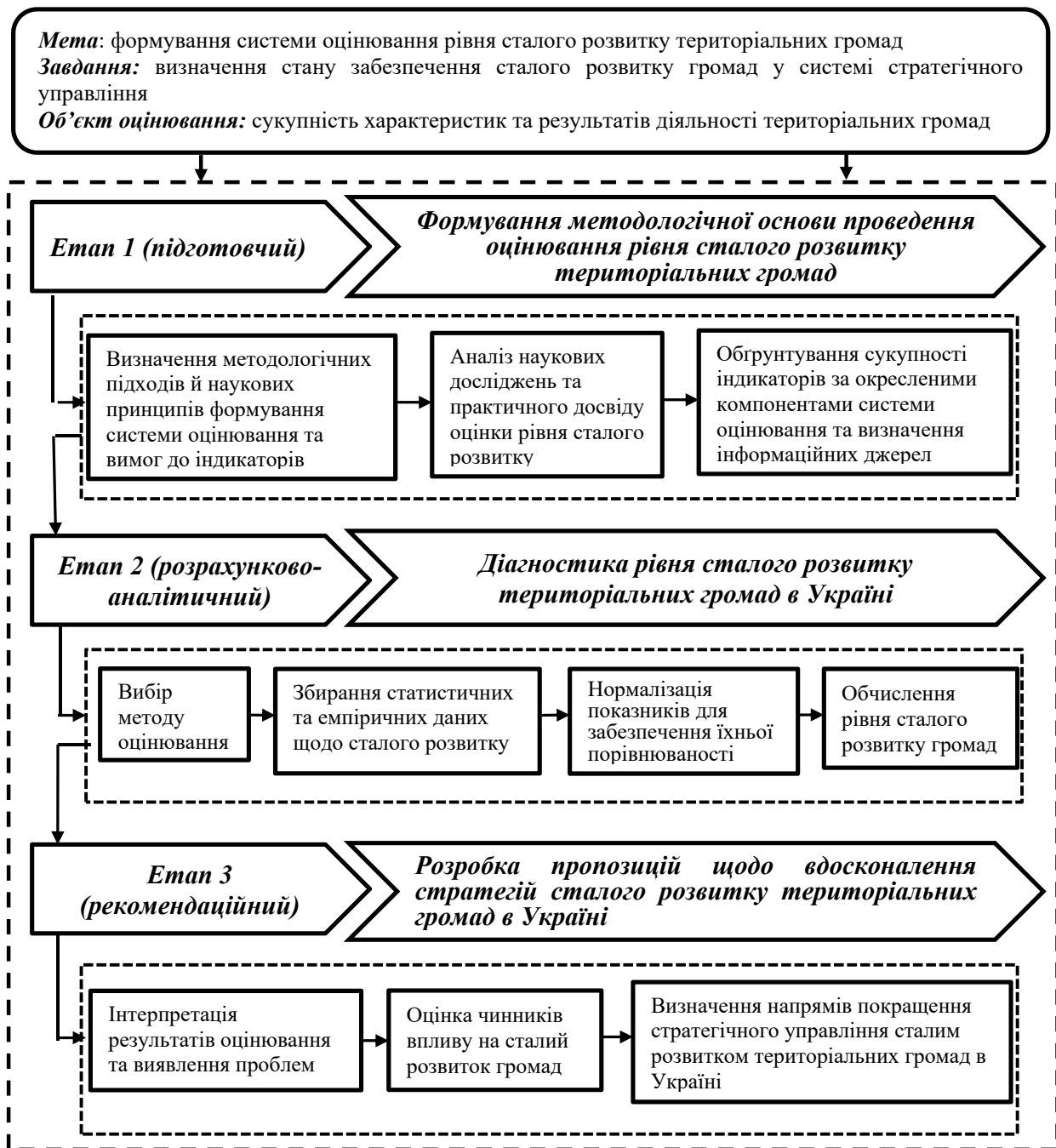

Рисунок 2 – Етапи проведення оцінювання рівня сталого розвитку територіальних громад в Україні

Джерело: сформовано автором

2. Методологічна обґрунтованість, тобто заснування на надійній методології, апробація цінності показника, узгодженість та взаєдоповнюваність з іншими показниками.

3. Вимірюваність, що передбачає якість даних та ефективні й практичні способи їх отримання; можливість дезагрегації за різними аспектами; отримання від однієї чи кількох відповідальних установ.

4. Легкість для інтерпретації та доступу всіх зацікавлених сторін.

5. Обмежена кількість, гнучкість (можливість періодичного перегляду) та орієнтованість на результат (outcome indicators). За відсутності надійних показників результатів можна використовувати показники процесу (process indicators), вхідні показники (input indicators) або індикатори сприйняття (perception indicators).

Побудова системи оцінки рівня сталого розвитку територіальних громад має базуватися на сукупності методологічних принципів, дотримання яких забезпечує її наукову обґрунто-

ваність та практичну застосовність. До таких принципів, на нашу думку, варто віднести:

- принцип релевантності, що полягає у необхідності відбору лише тих показників, які дійсно відображають різні аспекти сталого розвитку та є чутливими до управлінських рішень місцевого рівня;

- принцип збалансованості, який впливає з концепції сталого розвитку і унеможливає домінування економічних індикаторів над соціальними або екологічними;

- принцип доступності та пов'язаної з нею відкритості даних забезпечує можливість формування масиву показників та проведення регулярного моніторингу результатів оцінювання не лише управліннями, а і представниками громадськості, що сприяє розвитку партисипативної демократії;

- принцип повторюваності формування вихідних даних, що гарантує безперервність процесу оцінювання рівня сталого розвитку;

- принцип локалізації, який передбачає видозміну показників вищого територіального рівня (держави або регіону) для більш точного відображення ситуації у громадах із забезпеченням наскрізної логіки оцінювання;

- принцип порівнюваності вимагає застосування однакових методичних підходів до створення систем оцінювання територіальних громад хоча б у межах одного регіону;

- принцип адаптивності є особливо важливим для України, він передбачає можливість трансформації системи оцінювання сталого розвитку відповідно до законодавчих змін, уточнення пріоритетів державної регіональної політики, появи нових викликів безпекового характеру тощо.

Одночасно зазначимо, що принцип вимірності, тобто можливість отримати кількісні оцінки показників, у нашому випадку має відносний характер, оскільки деякі важливі індикатори можуть бути лише якісними.

Вітчизняними та іноземними науковцями вже запропоновано ряд методик оцінювання сталого розвитку на рівні регіонів, що відрізняються як алгоритмом побудови (сукупність індикаторів або інтегральний індекс), так і сферою охоплення та набором показників [4; 5; 6; 7; 8]. У них, як правило, враховується відповідний світовий досвід й простежується намагання забезпечити комплексність підходів. Одночасно спостерігається відсутність хоча б мінімальної узгодженості щодо переліку пропонованих індикаторів, у межах різних систем оцінювання використовується їхня надмірна або недостатня кількість. Використовувані показники мають різний рівень деталізації, іноді незрозуміло, з яких джерел можна отримати необхідну інформацію щодо

них. Доцільність включення певних індикаторів, як правило, не пояснюється; за умови наведення оціночних значень, останні часто не обґрунтовуються, що підвищує суб'єктивність оцінювання. Методики різняться і за підходами щодо вибору статистичного виду індикаторів – абсолютні та відносні показники або темпи їх зміни.

Варто зазначити, що починаючи з 2015 року, коли світовим співтовариством було задекларовано Цілі сталого розвитку (ЦСР) на період до 2030 року, сформувався окремий напрям оцінювання рівня сталого розвитку через визначення ступеня реалізації цих цілей. На наш погляд, індикатори виконання ЦСР цілком можуть бути використані для оцінювання сталого розвитку на рівні територіальних громад. Насамперед, варто згадати, що ЦСР 11 «Зробити міста та населені пункти інклюзивними, безпечними, стійкими та сталими» (для України – ЦСР 11 «Сталий розвиток міст і громад») безпосередньо стосується сталого розвитку територіальних утворень. Втім, визначені у межах цієї цілі завдання відображають, насамперед, просторовий аспект функціонування територій, що, безумовно, важливо, але явно недостатньо для комплексної оцінки сталого розвитку громад. Крім того, індикатори виконання завдань поки розраховуються і аналізуються лише на рівні держав й вимагають деталізації для нижчих територіальних рівнів.

Загалом, для локалізації ЦСР варто застосувати три основні підходи:

- пряма декомпозиція, коли використовуються показники, ідентичні національним (зокрема, рівень безробіття, частка використання відновлювальної електроенергії тощо), якщо по ним на місцевому рівні наявна статистична інформація;

- використання проксі-індикаторів (замінників), коли обираються показники, максимально наближені за змістом, у разі відсутності певних даних на рівні громад;

- застосування специфічних локальних індикаторів, які за змістом відповідають певній ЦСР і одночасно відображають місцеві пріоритети (наприклад, рівень інклюзивності громадського транспорту).

Світова практика надає приклади успішної локалізації Цілей сталого розвитку для територіальних, насамперед, міських громад. Зокрема, місто Бонн у Німеччині розпочало звітування зі сталого розвитку у 2002 році, а звіт за 2016 рік містив аналіз 45 місцевих індикаторів, структурованих у чотири категорії: добробут, соціальна справедливість, якість навколишнього середовища та економічна ефективність. Аналогічно, місто Кітакюсю в Японії з 2017 року на щорічній основі відстежує 38 індикаторів ЦСР, адаптованих до місцевого рівня [18, с. 62–65].

Розробка територіальними громадами індивідуалізованих показників сталого розвитку, на нашу думку, має дещо суперечливі наслідки. З одного боку, це забезпечує гнучкість та адаптивність, оскільки система індикаторів формується відповідно до локальних умов, пріоритетів та специфіки розвитку. Крім того, забезпечується локальна релевантність через врахування показниками унікальних соціально-економічних або екологічних особливостей території, які не завжди відображаються у глобальних ЦСР. Нарешті, місцеві індикатори є кращою основою для прийняття управлінських рішень, оскільки вони безпосередньо відображають проблеми та ресурси конкретної території, тобто вони є практично ціннішими. З іншого боку, така система не забезпечує порівнюваності, результати оцінювання неможливо співставити з іншими громадами. Отже, вона призначена, насамперед, для вирішення завдань управління місцевим розвитком.

У той же час, використання навіть локалізованих індикаторів ЦСР на рівні громад стикається з рядом перешкод, які відзначаються як в іноземних, так і вітчизняних джерелах:

- відсутність офіційних даних, оскільки державна статистика, як правило, «доходить» лише до рівня регіону (області);
- нестача ресурсного забезпечення на рівні громад, зокрема, фахівців, які б могли здійснити локалізацію ЦСР та проводити їх постійний моніторинг за відсутності державної підтримки;
- складність у сучасних умовах досягти уніфікації індикаторів для територіальних громад хоча б у межах одного регіону.

Найбільш поширеним у світі інструментом відстеження та оприлюднення індикаторів ЦСР на місцевому рівні є так звані добровільні локальні огляди (Voluntary Local Reviews), що є звітами, в яких громади оцінюють свій прогрес відповідно до самостійно визначених показників. На основі їхнього аналізу органами місцевого самоврядування мають прийматися конкретні управлінські рішення. В Україні першим і поки що єдиним таким прикладом є підготовка містом Львів у 2023 році (з даними за 2021 рік) Добровільного локального огляду про досягнення Цілей сталого розвитку [19]. Розгляд цього документа дозволяє побачити застосування всіх раніше зазначених нами методів локалізації ЦСР, а також констатувати високий ступінь автономії Львівської міської ради у цьому процесі. Втім, варто відмітити, що моніторинг та аналіз такої великої кількості індикаторів (87, відповідно до огляду) достатньо складно реалізувати на рівні невеликих громад, тому, на наш погляд, на даний час це не є доцільним.

Підсумовуючи наявні різноманітні наукові підходи до оцінювання сталого розвитку на місцевому рівні, приходимо до висновку, що система такої оцінки має бути гнучкою і динамічною, поєднувати базове ядро показників, які б слугували основою порівняння рівня розвитку у різних громадах, з варіативними індикаторами, що відображатимуть специфічні умови та проблеми конкретної територіальної громади. Крім того, на даний час, до появи повноцінної місцевої статистики, система формування якої в Україні вже починає обговорюватися, сукупність таких показників вимушено буде мати компромісний характер, поєднуючи вимоги до відображення аспектів сталого розвитку з реальною доступністю статистичних даних та іншої інформації щодо діяльності громад.

Так, сайт «Децентралізація в Україні» містить повний список територіальних громад з даними щодо їх площі та чисельності населення, але певні статистичні дані можна отримати лише по сектору змін «Освіта» у рамках Дашборду освітніх індикаторів. Інформація щодо формування та використання бюджетів територіальних громад надається на сайті «Open Budget». Деяка інформація щодо стану охорони навколишнього середовища у розрізі територіальних громад з 2024 року почала надаватися регіональними управліннями статистики, при цьому інші дані щодо розвитку громад на відповідних сайтах відсутні. Показники цифровізації діяльності громад відображені на ресурсі «Дія. Цифрова громада». Щодо інших потенційно можливих для оцінювання індикаторів сталого розвитку, то їхнє значення можна отримати із документів територіальних громад, розміщених на їх сайтах (паспорт громади, інвестиційний паспорт громади або стратегія розвитку), запитів до органів місцевого самоврядування або за результатами проведених опитувань мешканців громад. Запропонований нами перелік індикаторів оцінювання рівня сталого розвитку ТГ, синхронізований із завданнями Цілей сталого розвитку, поданий у табл. 1.

Висновки. Отже, проведена нами локалізація основної частини Цілей сталого розвитку дозволила сформувати чотири блоки показників, що розкривають компоненти сталого розвитку громад. При цьому економічний аспект відображає сприяння мікроекономічній активності через розвиток малого та середнього бізнесу, ефективне працевлаштування населення, забезпечення фінансової самодостатності громади, реінвестування коштів у місцеву економіку. Позитивна динаміка наведених показників означає підвищення рівня добробуту, створення матеріального базису для реалізації соціальних та екологічних програм.

Таблиця 1 – Показники оцінки рівня сталого розвитку територіальних громад

Складова сталого розвитку	Найменування індикатору	Ціль сталого розвитку
Економічна	1.1. Кількість суб'єктів МСП на 1000 осіб населення, од.	ЦСР 8
	1.2. Рівень зайнятості населення, %	ЦСР 8
	1.3. Частка місцевого бюджету, що складають податкові надходження, %	ЦСР 8
	1.4. Частка власних доходів у загальних доходах громади, %	ЦСР 8
	1.5. Обсяг капітальних видатків на 1 мешканця, грн	ЦСР 9
	1.6. Наявність плану публічних інвестицій громади (0/1)	ЦСР 9
	1.7. Показник цифрової економіки, бали	ЦСР 9
	1.8. Показник цифрової інфраструктури, бали	ЦСР 9
	1.9. Доходи загального фонду бюджету на одного мешканця (без урахування трансфертів), грн	ЦСР 11
Соціальна	2.1. Частка населення, охопленого соціальними програмами, %	ЦСР 1
	2.2. Охоплення населення медичною допомогою на засадах сімейної медицини, %	ЦСР 3
	2.3. Частка видатків на охорону здоров'я у загальній сумі видатків бюджету, %	ЦСР 3
	2.4. Кількість учнів ЗЗСО у розрахунку на 1000 населення, осіб	ЦСР 4
	2.5. Обсяг субвенції ЗЗСО на 1 учня, грн.	ЦСР 4
	2.6. Охоплення дітей дошкільною освітою, %	ЦСР 4
	2.7. Показник розвитку цифрових навичок населення, бали	ЦСР 4
	2.8. Частка місцевого бюджету, використана на соціальний захист та допомогу, %	ЦСР 10
	2.9. Показник демографічного навантаження (відношення непрацездатного до працездатного 15-64 населення), %	ЦСР 11
	2.10. Коефіцієнт природного приросту населення, ‰	ЦСР 11
Екологічна	3.1. Питома вага енергії з відновлюваних джерел у загальному енергоспоживанні, %	ЦСР 7
	3.2. Виконання кошторисних призначень на охорону навколишнього середовища, %	ЦСР 11
	3.3. Частка небезпечних відходів у загальному обсязі утворених відходів, %	ЦСР 12
	3.4. Частка відновлених відходів у загальному обсязі утворених відходів, %	ЦСР 12
	3.5. Витрати на охорону навколишнього природного середовища у розрахунку на 1 підприємство, тис. грн	ЦСР 12
	3.6. Обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря у розрахунку на 1 кв. км площі ТГ, тон	ЦСР 13
	3.7. Частка території природно-заповідного фонду у загальній площі громади, %	ЦСР 15
4. Інституційна	4.1. Наявність затвердженої стратегії розвитку громади (0/1)	ЦСР 16
	4.2. Наявність системи моніторингу та індикаторів виконання (0/1)	ЦСР 16
	4.3. Показник цифровізації публічних послуг, %	ЦСР 16
	4.4. Рівень задоволеності діяльністю місцевого самоврядування, шкала	ЦСР 16
	4.5. Рівень безпеки території (за оцінкою МОН), шкала	ЦСР 16
	4.6. Відкритість інформації про бюджетний процес (0/1)	ЦСР 17
	4.7. Запровадження інструментів електронної демократії (бюджет участі, електронні петиції) (0/1)	ЦСР 17
	4.8. Частка рішень, прийнятих із залученням громадськості, %	ЦСР 17

Джерело: сформовано автором

Соціальний компонент акцентує увагу на доступності та якості соціальних послуг, подолання нерівності, соціальної інклюзії та людському розвитку. Розвинута соціальна сфера мотивує мешканців, особливо молодь, залишатися у громаді, що зміцнює економічні засади

її функціонування. Втім, вирішення соціальних завдань напряму залежить від наявних фінансових ресурсів та інфраструктури.

Екологічна складова відображає антропогенне навантаження та стан природного капіталу, відтворення біологічного різноманіття

на місцевому рівні та заощадження невідновлювальних ресурсів, включаючи максимально можливе скорочення відходів. Збереження задовільного стану навколишнього середовища сприяє формуванню відчуття соціального добробуту, але одночасно вимагає суттєвих зусиль з боку суб'єктів господарювання та органів місцевого самоврядування.

Нарешті, інституційна спроможність виступає основою ефективного управління розвитком та партисипативної демократії. Готовність взаємодіяти з громадою впливає на її згуртованість, довіру до органів самоврядування, бажання громадян брати активну участь у сус-

пільному житті, що впливає на якість та результативність управлінських рішень в усіх сферах забезпечення сталого розвитку. У сучасних умовах важливим інституційним фактором виступає безпека, яка чинить вирішальний вплив на життя всіх мешканців територіальних громад.

Запропонована сукупність індикаторів може слугувати не лише для порівняння рівня сталого розвитку різних громад та проведення бенчмаркінгових досліджень, а і для відстеження прогресу у межах конкретної територіальної громади як складової моніторингу реалізації її стратегії сталого розвитку.

Бібліографічний список:

1. Варламова М. Л., Іщук Ю. А. Підходи до оцінки сталого розвитку країн. *Modern Economics*. 2023. № 42. С. 12–18.
2. Зайцева Л. О. Класифікація індикаторів оцінки сталого розвитку. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2020. Том 31 (70). № 4. С. 75–80.
3. Хаустова В. Є., Омаров Ш. А. Концепція сталого розвитку як парадигма розвитку суспільства. *Проблеми економіки*. 2018. № 1 (35). С. 265–273.
4. Коблянська І. Г. Інтегральна оцінка ефективності еколого-економічних процесів у регіональній площині з позицій сталого розвитку. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2966>
5. Степанова О. В., Степанова Н. С. Методичний підхід до визначення системи цілей та оцінки рівня сталого розвитку регіонів. *БізнесІнформ*. 2023. № 5. С. 59–66.
6. Grijelmo M., Etxebarria M., Barona A., Rojo N., S´anchez-Fuente F. Sustainable Development Goals at regional level: Case study for enhancing performance assessment. *Environmental Development*. 2026. № 57. 101355.
7. Kassymova S., Mustafayev K., Kabiyeva A. Development of an ecological-economic assessment system for the sustainable development of regions in Kazakhstan. *Economics*. 2025. № 13(4), P. 339–361.
8. Kauling M. F., Fernandes V., Limont M., Dziedzic M. Sustainable territorial development index for assessment of metropolitan regions. *Sustainable Futures*. 2025. № 10. 101212.
9. Bai L., Chen Y., Cui Y., Feng C., Wu C., Ma B., Zhao W., Duan C., Wang W. Evaluating the Sustainable Development Level of Local Communities Within Hunan Nanshan National Park, China. *Land*. 2025. № 14, 1749. URL: <https://www.mdpi.com/2073-445X/14/9/1749>.
10. Moschen S. A., Macke J., Bebbler S., Benetti Correa da Silva M. Sustainable development of communities: ISO 37120 and UN goals. *International Journal of Sustainability in Higher Education*. 2019. № 20(5). P. 887–900.
11. Huang R., Huang Q., Pradhan P., Wang Y., Hubacek K. Assessment of the sustainable development status of districts and counties in the Yangtze River Delta urban agglomeration. *Ecological Modelling*. 2025. Vol. 507. 111191. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0304380025001760>.
12. Горбата Л. П. Пріоритетні напрямки моніторингу та оцінки Цілей сталого розвитку на рівні територіальних громад. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2024. Вип. 5. С. 79–84.
13. Горбата Л. П. Шляхи удосконалення комплексного механізму координації та моніторингу сталого розвитку на рівні територіальних громад. *Таврійський науковий вісник*. 2024. № 6. С. 14–22.
14. Ковалівська С. В. Цілі сталого розвитку як перспективний індикатор місцевого та регіонального розвитку. Тези доповіді. Національний інститут стратегічних досліджень. 2020. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-09/tezy-tsili-stalogo-rozvytku-1.pdf>.
15. Патица Н.І., Булавка О.Г. Стратегічні орієнтири та пріоритетні напрями сталого розвитку сільських громад і територій в Україні в умовах децентралізації влади. *Економіка АПК*. 2021. № 8. С. 91–101.
16. Agenda 21. United Nations Conference on Environment & Development Rio de Janeiro, Brazil, 3 to 14 June 1992. United Nations. Department of Economic and Social Affairs. URL: <https://sdgs.un.org/sites/default/files/publications/Agenda21.pdf>.
17. First Meeting of the Inter-Agency and Expert Group on the Sustainable Development Goal Indicators. Department of Economic and Social Affairs. Statistics Division. 28 May 2015. URL: <https://unstats.un.org/sdgs/files/meetings/iaeg-sdgs-meeting-01/ESA-ST-AC.300-4%20-%20Process%20of%20selecting%20indicators.pdf>.
18. OECD. A Territorial Approach to the Sustainable Development Goals: Synthesis report. OECD Urban Policy Reviews. Paris: OECD Publishing, 2020. 226 p.

19. Voluntary Local Review of achievement of the sustainable development goals. Lviv, 2023. URL: <https://sdglocalaction.org/wp-content/uploads/2023/12/ENG-Lviv-Voluntary-Local-Review.pdf>

References:

1. Varlamova M. L., Ishchuk Yu. A. (2023) Pidkhody do otsinky staloho rozvytku krain [Approaches to assessing the sustainable development of countries]. *Modern Economics*. no. 42. pp. 12–18.
2. Zaitseva L. O. (2020) Klyasifikatsiia indyktoriv otsinky staloho rozvytku [Classification of indicators for assessing sustainable development]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Seriya: Ekonomika i upravlinnia – Scientific notes of V. I. Vernadsky TNU. Series: Economics and Management*. vol. 31 (70). no 4. pp. 75–80.
3. Khaustova V. Ye., Omarov Sh. A. (2018) Kontseptsiia staloho rozvytku yak paradyhma rozvytku suspilstva [The concept of sustainable development as a paradigm of social development]. *Problemy ekonomiky – Economic problems*. no. 1 (35). pp. 265–273.
4. Koblianska I. H. (2023) Intehralna otsinka efektyvnosti ekoloho-ekonomichnykh protsesiv u rehionalnii ploshchyni z pozytsii staloho rozvytku [Integrated assessment of the effectiveness of ecological and economic processes at the regional level from the perspective of sustainable development]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*. no. 56. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2966>
5. Stepanova O. V., Stepanova N. S. (2023) Metodychnyi pidkhid do vyznachennia systemy tsilei ta otsinky rivnia staloho rozvytku rehioniv [Methodological approach to defining a system of goals and assessing the level of sustainable development of regions]. *BiznesInform – BusinessInform*. no. 5. pp. 59–66.
6. Grijelmo M., Etxebarria M., Barona A., Rojo N., S´anchez-Fuente F. (2026) Sustainable Development Goals at regional level: Case study for enhancing performance assessment. *Environmental Development*. no. 57. 101355.
7. Kassymova S., Mustafayev K., Kabiyeva A. (2025) Development of an ecological-economic assessment system for the sustainable development of regions in Kazakhstan. *Economics*. no. 13(4), pp. 339–361.
8. Kauling M. F., Fernandes V., Limont M., Dziedzic M. (2025) Sustainable territorial development index for assessment of metropolitan regions. *Sustainable Futures*. no. 10. 101212.
9. Bai L., Chen Y., Cui Y., Feng C., Wu C., Ma B., Zhao W., Duan C., Wang W. (2025) Evaluating the Sustainable Development Level of Local Communities Within Hunan Nanshan National Park, China. *Land*. no. 14, 1749. Available at: <https://www.mdpi.com/2073-445X/14/9/1749>
10. Moschen S. A., Macke J., Bebbler S., Benetti Correa da Silva M. (2019) Sustainable development of communities: ISO 37120 and UN goals. *International Journal of Sustainability in Higher Education*. no. 20(5). pp. 887–900.
11. Huang R., Huang Q., Pradhan P., Wang Y., Hubacek K. (2025) Assessment of the sustainable development status of districts and counties in the Yangtze River Delta urban agglomeration. *Ecological Modelling*. vol. 507. 111191. Available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0304380025001760>
12. Horbata L. P. (2024) Priorytetni napriamky monitorynhu ta otsinky Tsilei staloho rozvytku na rivni terytorialnykh hromad [Priority areas of monitoring and evaluation of Sustainable Development Goals at the level of territorial communities]. *Dniprovskiyi naukovyi chasopys publichnoho upravlinnia, psykholohii, prava – Dnipro Scientific Journal of Public Administration, Psychology, Law*. vol. 5. pp. 79–84.
13. Horbata L. P. (2024) Shliakhy udoskonalennia kompleksnoho mekhanizmu koordynatsii ta monitorynhu staloho rozvytku na rivni terytorialnykh hromad [Ways to improve the comprehensive mechanism for coordination and monitoring of sustainable development at the level of territorial communities]. *Tavriiskiyi naukovyi visnyk – Tavria Scientific Bulletin*. no. 6. pp. 14–22.
14. Kovalivska S. V. (2020) Tsili staloho rozvytku yak perspektyvnyi indyktor mistsevoho ta rehionalnoho rozvytku. Tezy dopovidi. Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen [Sustainable Development Goals as a promising indicator of local and regional development. Abstracts of the report. National Institute for Strategic Studies]. Available at: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-09/tezy-tsili-stalogo-rozvytku-1.pdf>
15. Patyka N.I., Bulavka O.H. (2021) Stratehichni oryentyry ta priorytetni napriamy staloho rozvytku silskykh hromad i terytorii v Ukraini v umovakh detsentralizatsii vlady [Strategic guidelines and priority areas of sustainable development of rural communities and territories in Ukraine in the context of decentralization of power]. *Ekonomika APK – Economy of the Agricultural Complex*. no. 8. pp. 91–101.
16. Agenda 21. United Nations Conference on Environment & Development Rio de Janeiro, Brazil, 3 to 14 June 1992. United Nations. Department of Economic and Social Affairs. Available at: <https://sdgs.un.org/sites/default/files/publications/Agenda21.pdf>
17. First Meeting of the Inter-Agency and Expert Group on the Sustainable Development Goal Indicators. Department of Economic and Social Affairs. Statistics Division. 28 May 2015. Available at: <https://unstats.un.org/sdgs/files/meetings/iaeg-sdgs-meeting-01/ESA-ST-AC.300-4%20-%20Process%20of%20selecting%20indicators.pdf>

18. OECD (2020) A Territorial Approach to the Sustainable Development Goals: Synthesis report. OECD Urban Policy Reviews. Paris: OECD Publishing.
19. Voluntary Local Review of achievement of the sustainable development goals. Lviv, 2023. Available at: <https://sdglocalaction.org/wp-content/uploads/2023/12/ENG-Lviv-Voluntary-Local-Review.pdf>

SCIENTIFIC APPROACHES TO ASSESSING THE LEVEL OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TERRITORIAL COMMUNITIES IN UKRAINE

Oleh Didenko

Candidate of Sciences in Public Administration,
Associate Professor of the Department of Public Management,
Administration and Law
National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»

Summary. The article identifies the theoretical and methodological foundations for assessing the level of sustainable development of territorial communities in Ukraine and substantiates the necessity of forming a comprehensive system of indicators in the context of decentralization and European integration processes. It is proven that the absence of a unified and practically applicable assessment toolkit significantly complicates strategic management at the local level and reduces the effectiveness of managerial decision-making. The study emphasizes the importance of localizing the Sustainable Development Goals and adapting international approaches to national conditions, taking into account the specific features of community development. The structure of the assessment system, which includes economic, social, environmental, and institutional components, is substantiated, and the key principles of its formation, including relevance, balance, accessibility, comparability, and adaptability, are defined. It is noted that at present, until the emergence of full-fledged local statistics, the set of such indicators will necessarily have a compromise nature, combining the requirements for reflecting aspects of sustainable development with the real availability of statistical data and other information on community activities. It is argued that a well-designed system of indicators should ensure both the comparability of results across communities and the flexibility needed to reflect local specificities and priorities. Furthermore, the proposed approach to indicator development enables a balanced combination of standardized and variable metrics, which enhances the analytical value of the assessment results. The findings highlight that the implementation of such a system contributes to improving the quality of strategic planning, strengthening institutional capacity, ensuring transparency and accountability of local authorities, and fostering evidence-based policy-making for sustainable community development. In addition, the practical applicability of the proposed framework is emphasized as a basis for continuous monitoring and timely adjustment of development strategies.

Keywords: sustainable development, territorial community, indicators, sustainable development goals, evaluation, strategic management.

Дата надходження статті: 01.04.2026

Дата прийняття статті: 29.04.2026

Дата публікації статті: 25.06.2026